

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

NUMMER 20 - 20. OKTOBER 1962 - 62. ÅRGANG



Udgivet af Dansk Lokomotivmands Forening



Salon »La Fontaine«

den moderne salon - for den moderne dame

permanent-formskæring-frisering-hårfarvning

Slotsgade 50, Slagelse . Telf. 52 43 85



SHELL DEPOTET

I/S. Marius Hansen
Løvegade 44, Slagelse . Telf. 52 05 26 - 52 05 27

Dieselolie - Gasolie - Petroleum
leveres overalt til laveste Dagspris -

Cigarforretningen

RECORD

v/ Aage Jensen

Løvegade 39, Slagelse . Telf. 52 16 34
Tipsforhandler - Alle Dag- og Ugeblade

Gå til den frie Købmand

Grethe Iversen

Kolonial - Konserves - Vine - Tobak - Prøv vor ekstrafine Kaffe
Løvegade 71, Slagelse . Telf. 52 12 76

Ved køb og salg af ejendom eller villa
henvend Dem da til

Anker Jensen, statseksam. ejendomsmægler

Valbygaardsvej 6, Slagelse . Telf. 52 29 95

KVALITETS-MALERVARER

Frank Andersen . Tapet og malervarer

Skt. Mikkelsgade 3, Slagelse . Telf. 52 02 36

Erik Lærke . Malermester

Kalundborgvej 39 . Slagelse . Telf. 52 22 41

Alt malerarbejde udføres - sommer og vinter

Tilbud gives gerne uden forbindelse

NAKSKOV



Ring til V. VATIT

NAKSKOV - TELEFON 236

Vi reparerer alle mærker

RANDERS

Randers Byggematerialer

TLF. * 5800

E. D. Christensens Eftf.

MOGENS HJORTH LARSEN

aut. el-installatør

Lille Voldgade 12-14 - Randers - Telf. 2579

En sikker forbindelse til alt elektrisk

HULTEN SKJORTEFABRIK

Leverandør til etaterne

KLOSTERVEJ 40 - RANDERS - TLF. 3725

Uden udbetaling



Som ansat ved

D S B

kan De få en

beklædningskonto

til et beløb af

600 kr.

mod betaling af

60 kr. pr. måned

i 10 måneder

J. Albertsen

Nørre Farimagsgade 68-70

2 minutter fra Nørreport Station

FREDERICIA

MØBELMAGASINET

v/ Hermann Hansen & Søn

- det moderne magasin for møbler - vi ompolstrer Deres møbler

Gothersgade 32 - Fredericia - Tlf. 822

AASE NEERGAARD

statseksam. ejendomsmægler

Prinsensgade 60 - Fredericia - Tlf. 1554

Calvi Bageri og Konditori

v/ H. Møller Nielsen

Vestebrogade 34 - Fredericia - Telf. 1006

- vi leverer det bedste brød
- vi anvender kun de bedste råvarer

FREDERICIA KUL-KOMPAGNI [^]/_s

Loehr og Holmelund

... vi sælger varme



MUSIKHUSET

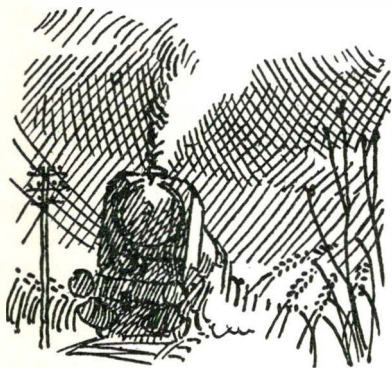
Fredericia - Tlf. 605

Det bedste i FJERNSYN OG RADIO

V. Petersen
Jyllandsgade 22, Fredericia
Tlf. 1033

»LA BELLA«

blomster- og kransforretning
anbefales de ærede medlemmer
Gothersgade 15, Fredericia 598
v. Doris Svendsen



DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

NR. 20 - 62. ÅRGANG
20. OKTOBER 1962



Indhold:

Optræk til storkonflikt	319
Frontruden	320
Kooperatører i Norden	321
Landsoplysningsudvalget - Vin- terens oplysningsarbejde - MAN - Håndbogen - Fra med- lemskredsen - En ny tid vin- des kun ved at arbejde for den	328
Under DLF	329
Personalialia	329
Medlemslisten	329
Hjælpefonden m.v.	329

Forsidebilledet:

Indsejling til Helsingør havn.



Redaktører:

E. Greve Petersen
(ansvarshavende)
K. B. Knudsen.

Redaktion og ekspedition:

Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon: Hell. 7269.
Kontortid 10-16.
Lørdag 9-12.

Annonce-ekspedition:

Studivestergade 49, København K.
Tlf. Central 12327 og Palæ 1142.
Giro 22289.
Kontortid kl. 8,30 til 16.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Optræk til storkonflikt

Når dette skrives, er det uvist om den truende konflikt inden for »jernets« område vil blive udløst i en stor lock-out, eller parterne vil finde et løsen som afværger den.

Det er spørgsmålet om lønforhøjelser under det bevægelige lønsystem, der gælder i »jernets« område. Den truende storkonflikt er udløber af en lovlig etableret strejke på en århusiansk virksomhed; men den egentlige grund er, at omkring et halvt hundrede virksomheder har modtaget arbejdernes opsigelse af de gældende priskuranter og krav om forhøjelse af akkordlønningerne. Arbejdsgiverne frygter derfor konsekvenser ved at vise imødekommenhed over for kravene på den århusianske industrivirksomhed.

For blot halvandet år siden havde vi også en svær konflikt-situation i »jernet«, omend konfliktstoffet den gang var mindste-lønkravet.

Siden da har de økonomiske forhold her i landet gennemløbet en ugunstig udvikling, og spørgsmålet om en iværksat udelukkelse af arbejderne fra fabrikkerne har et alvorligere perspektiv for samfundet end den gang. Det vil for samfundet være ufordelagtigt med konfliktsituationer, men der kan være større eller mindre reserver til at afbøde konfliktens virkninger. I den nuværende tingenes tilstand, hvor der nok er stort pres på efterspørgslen for arbejdskraft og glidende lønninger, men også spørgsmålet optagelse i fællesmarkedet »De Seks«, kan man vel mene, at der skal meget alvorlige overvejelser til for at give signal til storkonflikt.

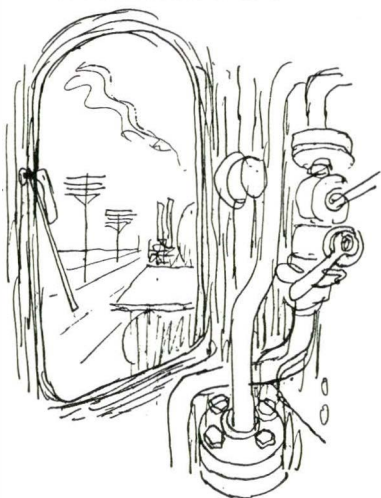
For arbejderne er det spørgsmålet om imødegåelse af prisstigninger, enten disse nu er fremkommet ved forøget produktionsomkostninger eller avancer. Der er en udtalt følelse af, at de indkomstgrupper, der står for beregningen af den side af sagen, tager sig en uforholdsmæssig stor og stadig større del af samfundskagen.

Modsætningsvis er arbejdsgiverne betænkelige ved at slippe en ny lønstigningsbølge løs, som blot vil føre til nye prisstigninger, nye krav om kompensation, og det fra enhver indkomst-gruppe. Arbejdsgiverne er faktisk parat til at sige hertil og ikke længere.

Hele situationen får overordentlig stor betydning for andre indkomstgruppers oplæg til og muligheder for at gennemføre lønkomensationer, således også tjenestemændene. Det er en kendt sag, at tjenestemændene med bitterhed tænker tilbage på Philip-diktatet, og at man har et uindfriet tilgodehavende ved næste overenskomstforhandling, men man kan nære betænkelighed for evnen til indfrielse af dette tilgodehavende med baggrund i den situation, der nu trækkes så hårdt op.

Sædvanligvis har begivenhederne i den private sektor nemlig anledning til at smitte af på den statslige, og ikke mindst den latente fare for økonomisk uligevægt i vort land, vil være en betydelig hindring for antagelige resultater også for tjenestemændene. Vore forhandlere må berede sig til en række vanskelige forhandlinger, når overenskomsten tages under behandling.

Frontruden



Lokomotiver til 3 strømstyrker

Frankrigs statsbaner har for tiden en serie nye lok til el-drift under bygning. De skal indsættes i Trans-Europ-Ekspresser mellem Paris og Bruxelles, hvorfra overvejes at føre forbindelsen videre til Amsterdam.

De nye franske lok kan køre både på 1500 og 3.000 volt jævnstrøm og 25.000 volt vekselstrøm. Iøvrigt er 60 vesteuropæiske, store byer nu forbundet gennem TEE-ekspresser, og fra næste sommer vil København også blive inddraget i dette net, når Rødby-Femern-ruten er taget i brug.

Dieseloliererekord

Dansk Esso havde i året 1961 rekordomsætning på ialt 605 mill. kroner. Omsætningen i gas- og dieselolie gav en fremgang på 36.000 ton. En ikke ringe del heraf gik til jernbaner, busser og traktorer.

Nye internationale billetter

Fra 1. oktober begynder man på de europæiske jernbaner at indføre en ny type internationale billetter for at opnå ensartethed. Billetterne kommer til at ligne kuponer, der indsættes i et omslag, og den samme billettetype skal kunne anvendes til en international rejse, for eksempel fra København til Rom. Ved nyordningen vil man opnå en betydelig lettelse for rejsebureauerne, som ikke behøver i fremtiden at ligge inde med et stort lager af mange forskellige billetter.

Med hensyn til billetter for rejse til England vil der på de nye billetter blive en særlig kupon til sørejsen.

Rundrejsebilletter i 1881

I de senere år er de nordiske rundrejsebilletter til en særlig billig pris blevet meget populære blandt publikum. Det er dog ikke nogen ganske ny foreteelse med sådanne rundrejsebilletter. Allerede i 1881 enedes jernbaneledelserne i Sverige, Norge, Danmark og Tyskland om at udstede nogle specielle billetter til nedsat pris og beregnet til bestemte rundrejser, som skulle berøre samtlige fire lande, med udgangspunkt dels i København og dels i Hamborg.

Stockholms godscentral

Den 27. august åbnedes i udkanten af Stockholm en vældig godscentral, som modtager jernbanegods, undtagen stykgods, til den svenske hovedstads forsyninger. Der er bygget store haller til frugt, grønsager og blomster og lagt et omfattende spornet herud til Årsta, hvor ekspres- og fjerngodstog ruller op fra Gøteborg, Helsingborg, Trelleborg og Malmø. Det tager f.eks. en godsvogn med frugt eller grønsager 4-6 døgn at nå fra Italien til Stockholm og fra Holland to, tre døgn.

Sveriges statsbaner har opført en særlig godsekspedition her på Stockholm-Årsta, og der er lagt 1150 m lange tilkørselsspor og bygget en 60 m lang bro. Et tag på 3.000 kvadratmeter er bygget over sporene, og der er på hele området ca. 4500 m spor og 19 sporskifter. Stockholm by betaler langt den største del af udgiften til dette godscentrum. Svenske statsbaners andel er godt 8,5 mill. sv. kr.

Rørledninger anlægges

I stigende omfang bygges rørledninger i USA til transport af mange forskellige stoffer, foruden olie og naturgas bl.a. også melasse, alkohol, flydende gummi, cellulose og opslemmet kul. Dette rørnæt dækker nu det meste af USA og er ialt på 720.000 km ledninger.

I nær fremtid tager man fat på det største projekt, et privat selskab hidtil har udført, The Colonial Pipeline Company vil bygge en 2600 km lang ledning mellem Houston i Texas og staten Island i New York.

Nogle amerikanske jernbaneselskaber er kommet til det resultat, at hvis de ikke kan konkurrere med rørlednings-selskaberne, kan de lige så godt samarbejde med dem. Således har »The Southern Pacific Railroad« anlagt olierørledninger på en samlet længde af over 2.000 km. De gav sidste år et netto-overskud på 4,2 mill. dollars.

»Diamant« fra Bruxelles til Köln

Fra og med vinterkøreplanen kommer et nyt, moderne eksprestog til at køre mellem Bruxelles/Ostende og Köln-Bonn-Frankfurt. Det har kun første klasse og skal være aflastning af TEE-ekspressen »Saphir« på samme strækning. Det nye togpar, som kører fra Belgien om morgenen og fra Tyskland om aftenen, er blevet døbt »Diamant«.

Nyt i få linier

Tyske forbundsbaner har nu 4490 km banestrækninger under el-drift.

- På flere europæiske jernbanestationer kan man nu leje paraplyer for kortere tid. Det skal være opfundet i den forløbne, regnvåde sommer. På schweiziske stationer kan man flere steder købe paraplyer for 2 francs.

- Den meget smukke og dristigt byggede Höllental-bane fra Freiburg til Neustadt i Schwarzwald, har nylig haft 25 års jubilæum.

- Svenske statsbaner har bestilt 209 busser, som skal indsættes dels til erstatning for nedlagte jernbaner, dels til større transport af skolebørn og af arbejdere til store virksomheder. Det er den største bilordre i adskillige år, og de sidste busser leveres først næste efterår.

- Et nyt dieselelektrisk lok er for første gang konstrueret ved samarbejde mellem Henschel i Kassel og Siemens Werke. Det er fireakslet og på 2.000 hk.

- Afghanistan er et af de få lande i verden, som ikke har nogen jernbane. Der fører et par banelinier dertil dels fra sovjetisk og dels fra pakistansk side, men begge ender blindt ved grænsen til Afghanistan. Tidligere undersøgelser skal have vist, at det ikke kan betale sig at bygge jernbane i det bjergrige og øde land.

Kooperatører i Norden

★

Af Arvid G. Hansen

Allerede omkring det historiske revolutionsår 1848 opstår den første arbejderbevægelse i de skandinaviske lande. Den svenske socialispioner Pär Götrek stiftede den første arbejderforening i Stockholm. Danmarks første socialist, Frederik Dreier, deltog aktivt i de første danske arbejderforeninger, gik ind for stiftelsen af fagforeninger, et socialistisk arbejderparti og holdt den første socialistiske valgtale i København. Størst tilslutning fik arbejderbevægelsen den gang i Norge under Marcus Thranes førerskab – en højt begavet agitator og organisator, som stiftede arbejderforeninger med et samlet medlemstal på over 30.000 og som gennem »Arbejderforeningernes Blad« blev grundlæggeren af arbejderpressen i Norge. Blandt Thranes journalistiske medarbejdere var ingen ringere end den senere verdensberømte digter, Henrik Ibsen.

Kooperationen i de skandinaviske lande har haft noget forskellig udvikling historisk set, og denne forskel genspejler sig også i kooperationens struktur, karakter og virksomhedsområder i vor tid, når det gælder stillingen i hvert enkelt land. Norge har på kooperationens som på mange andre områder fået sine stærke impulser fra England, medens den danske og svenske brugsforeningsbevægelse i højere grad har hentet sin ideologiske indstilling og mønstrene for sine praktiske foretagender fra Tyskland og til dels også fra Frankrig.

De to store hovedkategorier i kooperationen er jo brugsforeningerne og produktionskooperationen. I Norge kom allerede for henved hundrede år siden brugsforeningerne eller kosumentkooperationen i forgrunden, og det samme var i nogen grad tilfældet i Danmark, idet påvirkning fra Robert Owens ideer og de praktiske erfaringer fra engelske brugsforeninger i Owens stil uden tvivl gjorde sig gældende både hos Marcus Thrane og hans politiske antagonist, præsten Halling, og hos den danske socialispioner, Frederik Dreier. I Sverige derimod lægger tilhængerne af de kooperative tanker fra første stund, det vil sige fra 1848–50, stor vægt på at fremme foretagender som ligger på produktionskooperationens plan i første række inspireret af de produktionskooperative arbejderselskaber i Paris og i Frankrig iøvrigt, som særlig den svenske radikal-liberaler, magister og pressemand, S. A. Hedlund, havde stiftet bekendtskab med under sit ophold i Paris, som korrespondent i revolutionsåret 1848. Og han fremmede også praktiske foretagender i denne retning. I den forbindelse samlede man i Sverige opmærksomheden om mindre og nærmest håndværksmæssige foretagender. Under Hedlunds medvirken bliver der således oprettet produktionsforetagender af typografer og skræddere i Stockholm i 1851, og et par år senere af skræddere i Göteborg. Hedlund drev et meget omfattende oplysningsarbejde om arbejdernes produktionsforetagender med udgangspunkt i de franske erfaringer. I »Örebro

Tidning«, som han var redaktør for, nævner han f. eks., at et sådant produktionsforetagende i Paris havde brolagt gader, så byen Paris ved denne ordning havde sparet 125 555 francs, som ellers ville være gået i entreprenørernes lommer, samtidig med at de arbejdere, som var med i produktionsforetagendet, fik daglønnen forhøjet fra 4 til 4½ francs, og desuden fik en andel i udbyttet, som svarede til 148 francs pr. mand. Hedlund tog også initiativet til et nærmest kooperativt boligselskab i Örebro for at bygge arbejderboliger med rimelig husleje, og som i alt fald kunne tilfredsstille de mere elementære hygiejniske krav.

Mere end hundrede år efter, at disse kooperative tanker kom frem og forsøgtes realiseret, er det ikke vanskeligt at konstatere produktionskooperationens begrænsning. Sagen fortøner sig væsentligt anderledes i dag, i kæmpebedriftenes, oceandampernes, trusternes, koncernernes og finanskapitalens epoke end i perioden forud for den moderne storindustriens gennembrud. Men dette betyder ikke, at produktionskooperationen i vore dage savner opgaver og virkefelt. Ved boligbyggeri og på en række andre felter spiller den en betydningsfuld rolle i mange lande.

I. Pär Götrek.

Den svenske socialistiske pioner og kooperative propagandist Pär Götrek, var langt forude for sin tid i sin socialradikale politiske forkyndelse og organisationsvirksomhed. Han gjorde sig i høj grad fortjent til en hædersplads i den nordiske arbejderbevægelses historie.

Pär Götrek var en af de første i Norden, som satte sig grundigt ind i sådanne socialistiske tankesystemer som Saint-Simon's, Fourier's, Cabet's, Louis Blanc's o.s.v. I året 1831 udgav Götrek et skrift med en fremstilling af Saint-Simon's lære, og den former sig for størstedelen som en begejstret hyldest til grundlæggeren af den nye »sociale kristendom«. Det samme etisk-religiøse indslag i Götreks socialistiske tænkning genfinder vi mange år senere i 1847 i hans mest betydelige socialistiske skrift »Om proletariatet og dets befrielse gennem den sande kommunisme«.

Hvad forstod Pär Götrek egentlig med betegnelsen »kommunisme«?

Det var Götrek, som under titlen »kommunismens røst« udgav den første svenske oversættelse af »Det kommunistiske manifest af Marx og Engels«, i 1848. Meget tyder på, at Götrek gennem vandrende håndværkssvende havde fået kontakt med Cabet, en af Friedrich Engels nærmeste venner i Paris, og man har grund til at tro, at det er Friedrich Engels oprindelige udkast til manifestet, som ligger til grund for Götreks skrift, »Om proletariatet«. Dette skrift, som er enestående i Norden på den tid, falder i tre hovedafsnit: 1) Proletariatet, 2) Kommunismen i overgangsperioden og 3) Kommunismen som samfundsorganisation.

Hvordan er så ifølge Götrek kommunismens stilling til revolutionsproblemet?

Kommunisterne, siger Götrek, tilsigter ingen voldsom omvæltning inden revolution. Men ved at undertrykke arbejderklassens borgerret kan en re-

volution fremkaldes af modstanderne. Skulle herigennem det undertrykte proletariat blive jaget ud i en revolution, så er det i sin orden, at kommunisterne da forsvarer proletariatets sag i handling ligesom tidligere i år.

Der er en iøjnefaldende lighed mellem dette grundsyn på revolutionsproblemet, og de principielle og taktiske retningslinier, som blev vedtaget på det norske arbejderpartis landsmøde i 1918 efter indstilling fra Kyrre Grepp, Tranmæl og Olav Scheffa.

Pär Götrek definerer kommunismens samfundsordning som en slags industrielt og kommercielt aktieselskab, hvor alle medlemmerne er solidarisk ansvarlige. Alle deltager i produktionen og jo større den sociale rigdom er, desto større bliver den enkeltes andel. Arbejderne kan således blive virkelig interesseret i at medvirke til en forøgelse af produktionen.

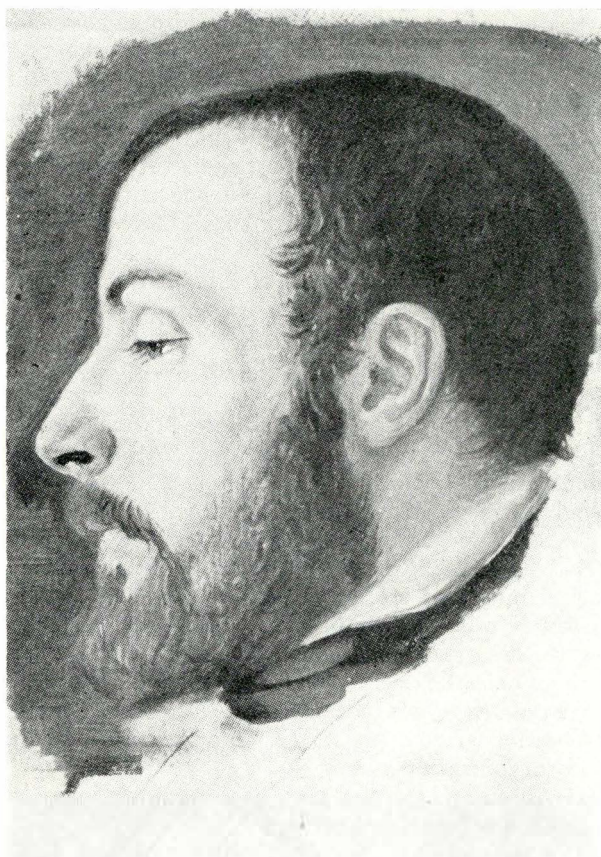
Götreks friserede udgave af det kommunistiske manifest havde som nævnt titlen »Kommunismens røst« og på omslaget stod som motto »Folkets røst og guds røst«. Slutningsparolen »Proletarer i alle lande forener eder« var udeladt.

Da det kom til alvorlige optøjer i Stockholm i marts 1848, troede politiet til at begynde med, at Götrek var selve chefen for revolten. Han blev arresteret og blandt andet mistænkt for at ville organisere en bankplyndring for at financiere revolutionen i Stockholm – måske fordi det traf sig sådan, at

han havde sin lille fattige bolig i nærheden af en bank! – men han slap hurtigt ud igen, eftersom forhørsdommeren snart blev ked af at høre på Götreks filosofiske og socialistiske udredninger, som han vel næppe forstod så særlig meget af . . .

I »Skandinaviska Sällskapet«, en diskussionsklub som Götrek havde stiftet og var sjælen i, blev han ikke træt af at udrede den lysende fremtid, han troede på. Pengene skulle afskaffes, der skulle åbnes store festlige spisesale for alle borgere og prægtige boliger – det »skulle blive som at bo på slottet«.

I arbejderforeningen i Stockholm slog Pär Götrek energisk til lyd for Kooperationen, særlig produktionskooperationsideen i lighed med Marcus Thrane i Norge og Frederik Dreier i Danmark. De sidste 20 år af sit liv tilbragte Götrek i sin fødeby Karlskrona, og her udgav han et stort antal håndbøger blandt andet i juridiske spørgsmål. Et lille kuriøst skrift af ham handler om skægget, og her fremholder han, at skæggets historie har en bemærkelsesværdig sammenhæng med de politiske revolutioners historie. Han påstod, at fuldskægget var meget sundt og passede til den nordiske mandighed, og selv bar han altid et meget imponerende patriarkskæg. Til trods for sin mangeårige virksomhed – han var i mange år boghandler og opfandt blandt andet det system for stenografering, som blev godkendt og bragt i anvendelse af Sveriges rigsdag – vedblev Götrek altid at være en fattig mand. Fremfor alt var han en tænkner, en idealist, en ivrig socialist og talsmand for brugsforeningsbevægelsen. Han var for at citere Strindberg i »Mester Olof« – »Befrieren som kom for tidligt«.



Portrætudkast af Frederik Dreier. Det hævdes at være malet af Carl Fiebig på hospitalet efter Dreiers død.

II. Frederik Dreier.

Frederik Dreier er i det store historiske værk »Socialdemokratiets Århundrede« blevet kaldt for »Danmarks første socialist«, og han var samtidig med Marcus Thrane. Som teoretiker ragede Dreier sikkert over Thrane; Dreier var et nyskabende politisk geni, som trak retningslinierne op for kommende årtiers arbejderbevægelse i Danmark og i Norden, men han havde ikke Thranes enestående begavelse som folketaler og organisator.

Arbejderbevægelsens bibliotek og arkiv i København har samlet alt, som det har været muligt at få fat i om Frederik Dreiers liv og virke. På Det kongelige Bibliotek i København findes desuden en stor bunke efterladte manuskripter i håndskrift – flere tusinde sider, hvoraf det vigtigste, sammen med hans fem trykte bøger og hans ugeblad »Samfundets Reform« er grundig gennemgået og analyseret i Svend Erik Stybes doktorgradsafhandling om Dreier, som er på cirka 400 tættrykte sider.

Frederik Dreier var akademiker med specialuddannelse som mediciner, men han drev også omfattende sprogstudier og studerede desuden filosofi og naturvidenskab, religionshistorie og socialøkonomi, og han satte sig grundigt ind i sin samtids sociale og socialistiske litteratur i Frankrig og Tyskland.

Dreier deltog aktivt i sin tids arbejderforeninger, og han stiftede den første brugsforening. Men hans



Karikatur af Goldschmidt i anledning af Dreiers angreb («Corsaren» nr. 592).

største bedrift var udgivelsen af Danmarks første socialistiske ugeblad »Samfundets Reform«, hvor han selv skrev alt med undtagelse af to artikler.

Går man nøje igennem denne højst interessante og for sin tid aldeles enestående publikation bliver man imponeret af forfatterens kundskabsviden, skarpsindighed, iderigdom og overordentlige alsidighed.

Meget tyder på, at Dreier har været fortrolig med Marx og Engel's skrifter fra tiden omkring 1848 – blandt andet omtaler Dreier i sit tidsskrift Fr. Engel's berømte værk om den arbejdende classes stilling i England. Man finder hos Dreier en dybtgående og selvstændig udformning af marxismens teori om merværdien, det ubetalte arbejde, hvor igennem arbejderne bliver »skatteskyldig til kapitalen«. Man finder også her, som i andre af hans skrifter, en konkret anvendelse af den materialistiske historieopfattelse på en række spørgsmål og problemer.

Hvad det sidste angår, kom dette historiske grundsyn allerede tidligere til udtryk i den forklaring, han gav på de økonomiske og klasse-mæssige årsager til den slesvigske krig. Dreier så sagen således, at det var materielle godsejer- og handelsinteresser, som i virkeligheden drev krigen frem; nationalhadet eksisterede ikke, før man lavede det. »Slesvigerne delte sig efter den materielle forbindelse mod Nord eller Syd. Flensburg f.eks. var overvejende dansk af handelsinteresse. Det danske handelsparti plejede blandt andet at svække Hamburgs og hæve Københavns betydning for den danske handel, hvilket jo kunne være ligeså profitabelt som patriotisk; det kielske og det københavnske universitet kappedes ikke bare i fortolkningsfiffighed, men rivaliserede samtidig om monopol på de slesvigske embeder, efter hvilke også den unge studerende slægt var såre ivrig«.

For Frederik Dreier stod det klart, at folket både Nord og Syd for Eideren havde samme interesser, samme modstand at overvinde, og at det var en ulykkelig misforståelse, at der kunne opstå forbitret kamp mellem dem, som burde være trofaste forbundsfæller mod den fælles fjende, middelalderen og dens levninger.

Fremskridt for arbejderklassens og dermed menneskeheds udvikling var den bærende ide i Frederik Dreiers ivrige, begejstrede propaganda og oplysningsvirksomhed. I sit ugeblad giver han indgående skildringer af arbejderne og de mindre bemidlede befolkningslags økonomiske kår, han fastslår udbygningen og afhængigheden og stiller kampen op for afskaffelse af pengemagtens åg, som det principielle program. Men han standser ikke op med denne generelle hovedlinie. Han ser socialismen som målet, men skitserer også vejen fremefter mod dette mål. Og til disse veje hører foruden en hel ny folkeoplysning og folkeopdragelse og en række politiske, sociale og økonomiske reformer.

I »Samfundets Reform« finder vi et omhyggeligt udformet udkast til en ny valglov, baseret på princippet om almindelig stemmeret, et udkast til en helt ny kommunalforfatning, baseret på princippet om det kommunale selvstyre, den kommunale selvbestemmelsesret. Man finder en præcisering af den holdning socialisterne indtager til den tekniske udvikling; maskinteknikken skal tages i det sociale fremskridts tjeneste, man skal ikke klamre sig fast til en såkaldt idyllisk fortid, men se fremover og arbejde for en ny samfundshusholdning på et højere teknisk plan og med samvirke som det bærende princip. Fr. Dreier er den mand i Norden, som teoretisk med størst grundighed har placeret produktionskooperationen som led i en principiel omdannelse af samfundets økonomiske struktur.

Hertil kommer, at Frederik Dreier også har udformet konkrete planer af vidtgående art for en boligsanering i København og et detaljeret udkast til en universitetsreform med tyngdepunktet i naturvidenskaberne og de levende sprog på de døde sprogs bekostning. Når det gælder skole- og undervisningsvæsenet i sin helhed, fremlagde Dreier ideer og forslag, som først mere end et halvt århundrede senere er blevet realiseret.

Også når det gælder organisationspolitikken er Frederik Dreier den første store banebryder i den danske arbejderbevægelses historie. Med stor energi drev han propaganda for stiftelsen af fagforeninger og et selvstændigt arbejderparti på et socialistisk grundlag.



Karikatur i anledning af udgivelsen af »Samfundets Reform« («Corsaren» nr. 598).

III. Marcus Thrane – Norges første socialist.

Som alle ved, var det Marcus Thrane som skabte den første store arbejderrejsning i Norge, et størværk, som aldrig vil blive glemt. Han er grundlæggeren af norsk arbejderbevægelse, og hans ideer fik sin genfødsel, da det norske arbejderparti blev stiftet for 75 år siden. Marcus Thranes værk og hans navn lever og vil fortsat leve, mens navnene på dem, som dømte ham i rigets højesteret, vel måtte søges i tilstøvede protokoller fra en fjern, forstenet fortid. Thranitternes berømte forsvarer, Bernhard Dunker, udfoldede en overvældende veltalenhed, skarpsindighed og jernhård logik i sin store tale i højesteret i dagene fra 22.–27. maj 1855. Han påviste, at der var brugt usle kneb og »åndelig tortur under forhørene og plukkede bevismaterialet hos aktorateret sønder og sammen med sand virtuositet. Undertiden hævdede han sig i sine indlæg og særlig i sin slutappel til dommerne til en retfærdighedens patos, som vel er enestående i højesterets historie.

Men alt var forgæves. Højesteret dømte i overensstemmelse med sine sociale fordomme med den oppinion, som kom til udtryk i pressen og i overensstemmelse med de herskende klassers ønsker og interesser. Dommen var en ren og skær klassedom, intet andet. Det er forøvrigt karakteristisk for dem, som intet har lært og intet glemt af historiens lærdomme, at »Morgenbladet« så sent som i 1917 i forbindelse med 100-årsdagen for Marcus Thranes fødsel, erklærede dommen over thranitterne for rigtig og retfærdig og med den frækkeste arrogance anbrede de mænd, som ofrede alt for at skabe bedre kår for arbejderne og for at skabe demokrati og frihed i Norge!



I Universitetsbibliotekets arkiv i Lund findes en brevsamling, som har tilhørt den radikale svenske politiker Fredrik Borg, blandt andet flere breve fra Marcus Thrane, som ikke tidligere har været kendt i Norge.

Særlig to af Thranes breve er interessante, fordi de viser, at han i høj grad var realist i sin politiske tænkning. Han var aldrig virkelighedsfremmed, han var jordnær og klog i sine vurderinger af de skiftende situationer. Brevene dokumenterer, hvad man for så vidt vidste i forvejen, at Thrane var en stor begavelse, ikke bare som folketaler og journalist, men også som taktiker og organisator. Jo mere man studerer »Arbejderforeningens Blad« i Thranes redaktørtid, hans smidige taktik parret med en principfast holdning på landsmøderne og hans optræden under højesteretssagen mod ham, desto mere overbevises man om, at han var en af de største, mest geniale arbejderledere, som Norden nogensinde har fostret.

Han udformede kravene fra arbejderne enkelt og slående, han forstod at tale både til hjerte og forstand og han stillede nazaræerens forkyndelse i bjergprædikenen i den proletariske massebevægelses tjeneste. Med rette har en så fremragende svensk historiker som John Lindgren i sin bog om »Det socialdemokratiske arbejderpartiets opkomst« fremhævet, at det i stor udstrækning var Thranes fortjeneste, at der i Norge opstod en bred massebevægelse, som fik politisk betydning for de kommende generationer, noget som på den tid omkring 1848–51 ikke lykkedes hverken i Sverige eller i Danmark.

Flere historikere, blandt andet Jakob Friis og Inge Debes, har peget på, at Marcus Thrane allerede i et foredrag, han holdt den 28. marts 1849, slog til lyd for, at »Arbejdsmanden ikke burde købe sine fornødenheder hos høkeren, marketendere og handelsborgere i småpakker, men at de burde slå sig sammen i afdelinger og købe hele grise, hele kaffesække og hele smørbrøtter i stedet for som nu hver for sig at købe disse artikler i mindre dele.«

Det er videre helt på det rene med, at Marcus Thrane var en varm ven af produktionskooperationen. Allerede den 3. november 1849 fremsatte Thranes arbejderforeninger krav til statsmagten om lån til arbejderforeningerne, således at arbejderne kunne slutte sig sammen til jorddyrkning i fællesskab for at anlægge brug, værker, fabrikker, skibsbyggerier o.s.v. I dagsordenen til landsmødet i 1850 rejstes bl.a. dette spørgsmål: »Bør staten understøtte selvstændige håndværkere eller industrielle arbejderassosiationer?« Og på landsmødet debatterede man bl.a. muligheden af, at arbejderne selv kunne overtage Drammens Jernstøberi for at drive foretaget på kooperativ basis. Det var efter al sandsynlighed en frugt af det skandinaviske samarbejde, at spørgsmålet om arbejderassosiationer blev behandlet som eget punkt på dagsordenen. Produktionsforeninger oprettet af arbejderne skulle forenes i at udføre et eller andet arbejde i fællesskab og for egen regning. Flere talere fandt det nødvendigt, at staten skulle støtte sådanne assosiationer, som det vigtigste middel til at unddrage arbejdet

fra kapitalens herredømme«. Videre blev det fremholdt, at når en forening blev enig om at bygge et skib f.eks. kunne staten give lån og tage pant i skibet, så undgik den risiko.

Karakteristisk for Thrantbevægelsen er således, at den foruden i landbruget også i fabriksdrift og skibsbygning gik ind for produktionssamvirke som driftsform, selv om sådanne oplæg dengang blev stående på papiret som rent teoretiske oplæg.

Hvilke dimensioner Marcus Thrane havde som politisk strateg viser ikke mindst hans korrespondance med Fredrik Borg i Stockholm og andre svenske socialister. Gennem det intime samarbejde, Thrane etablerede med de svenske arbejderforeninger, blev han skaberen af arbejderskandinavismen i dens første etape, og derigennem en af dem, som banede vejen for den senere udvikling af det nordiske samarbejde, såvel i arbejderbevægelsen som på et bredt folkeligt, kulturelt og samfundsmæssigt grundlag.

I sin agitation henviste Thrane ofte til, at der var fare for, at et oprør i Norge ville blive slået ned ved en militær intervention fra svenskekongens og det svenske godsejeraristokratis side. Og i et brev til de svenske kammerater af 12. maj 1850 anbefalede Thrane de svenske arbejderforeninger at tage sig af soldaternes og underofficerernes kår og interesser. Det gjaldt nemlig at skabe en sådan stemning blandt dem, at de nægtede at gå i krig mod det arbejdende folk i Norge. I nogen grad blev dette råd også fulgt i de svenske arbejderforeningers blad »Demokraten«.

I et brev fra Thrane til Borg dateret 20. januar 1851 underrettes denne om, at det rundt om i Norge træffes forberedelser til oprør, men Thrane regner i tilfælde med et knusende nederlag. Han skriver:

»Der er flovt for tiden i den politiske verden og i år falder ikke ud til at blive anderledes . . . Svenskeren venter på eksempel fra Frankrig eller Tyskland, og dermed har det lange udsigter. Her er megen gæring i landet. I mange egne af landet vil folket nok ikke vente længere, hvis der ikke bliver nogen trøst at få med dette Storting, som nu i næste måned træder sammen. På sine steder skal man allerede have begyndt at forfærdige våben i hemmelighed – i andre egne har man begået voldsomheder – og kun en ret kraftig proklamation fra Centralbestyrelsen kan hindre urolighederne fra at gribe om sig. Hvis dette Storting ikke giver noget alvorligt, da er der næppe tvivl om, at det bryder løs, og det vil næppe stå i min eller Centralbestyrelsens magt at hindre noget sådant. Hvortil det vil lede, kan man jo i forvejen vide. Oprøret vil gå for sig uden orden og sammenhold, og – den fattige vil bukke under . . .«.

Marcus Thrane kæmpede for politisk demokrati på grundlag af almindelig stemmeret. Den klassepolitik han forfægtede var ment at være til gavn for hele det norske folk. Han standsede ikke op ved et formelt demokrati. Det politiske folkestyre skulle efter Thranes program kompletteres med et socialt, kulturelt og økonomisk demokrati. Dette er

Bvaret fra Kongen.

Fra
Det Kongelige Norske Statssecretariat.

Under 30. Oktober sistleden har den norske Regjering til Hans Majestæt underdanigst indstillet:

„At det naadigst maa behage Bæres Majestæt i Anledning af den af Arbejderforeningerne indgivne Petition at tilkjendegive at Bæres Majestæt til de forskjellige sammesteds fremsatte Andragender vil tage det Hensyn som findes foreneligt med det almene Vel.“

Herpaa har det behaget Hans Majestæt under 12te dennes naadigst at resolve:

„Hans Majestæt har med Bekymring be-
tragtet den misledende Indfyldelse paa den arbejdende Klasse som i den senere Tid har vist sig, og nærer det Haab at retsindige Mænd baade i og udenfor denne Klasse ville række Hjaand til at fortrænge Anskuelser der, grundede paa utilstrækkeligt Overblik over de almene Anliggender, lettelig kunne lede bort fra den Ordrenens, Lovlighedens og Samdrettighedens Vej som paa engang udgjør det hele Folks og bereder den Enkeltes Lykke.

Hans Majestæt som med lige Varme omfatter alle Samfundsclassers Vel, vil med det Heles Carv for Bje tage alt det Hensyn til de i den heromhandlede Petition indeholdte Anliggender som maatte findes foreneligt med det almene Vel, og særligen fate de Bestemmelser som Hans Majestæt maatte finde tjenlige.“

Hvilket herved tjenstligst meddeles.

Bagens Bilage følge vedlagte.

Christiania den 18. November 1850.

Schouboe

Til Justits-Departementet.

Schouboe, dvs.: Statssecretair Ulrik Fredrik de Schouboe.



Baron Lezinsky får »et tilfælde« ved at blive stillet overfor »Samfundets Reform« (»Corsaren nr. 602).

grundtanker, som også i vor tid må være de bærende og stimulerende tanker, som er og bliver drivkraften i arbejderbevægelsens virksomhed.

Marcus Thrane følte sig i pagt med de bedste traditioner i norsk åndsliv og politisk kamp, da han stillede sig i spidsen for den første store arbejderrejsning i vort land. Det ser man allerede af hans første store artikelserie i »Drammens Adresse« i 1848. Thrane havde oplevet det revolutionære Paris, han bragte med sig hjem fra Europas politiske centre en rigdom af ideer, erfaringer og en glødende kampvilje, en ukuelig trang og vilje til at kæmpe for at forandre verden og Norge. Men ideerne er ingen vare som importeres, de er en organisk bestanddel af Thranes personlighed som radikal demokrat med rødder i norsk jord. I sin artikelserie tager han udgangspunkt i udviklingen fra Wergelands- og Welhavenstiden, og han stiller spørgsmålet om demokratiets videre udvikling først og fremmest på norsk historisk baggrund. Han ville et demokrati for folket, et demokrati for de fattige, men da måtte arbejderne først og fremmest have medborgerlige rettigheder på lige fod med andre samfundsklasser.

For at forstå den tilslutning Thranes ideer og agitation fik blandt de brede lag, må man se det på baggrund af datidens leveforhold for den fattige befolkning. Lønningerne var for det meste skandaløst lave, arbejdstiden 12–14 timer om dagen og mere. Boligforholdene – ikke mindst i Kristianias forstæder – således at koleraepidemier hærgede i mange tilfælde var arbejderne bedriftens slaver, idet de blev tvunget til at købe deres varer til overpris i bedriftens butikker. Disse misforhold danner baggrunden for, at Thrane så stærkt gik ind for samvirketanken, såvel for forbrugerkooperationen som for produktionskooperationen, og således blev en pioner også på dette område.

Marcus Thrane er skaberen af den første virkelige arbejderpresse i Norge.

I sit sociale program formulerede han tre hovedkrav: 1) Ret til ejendom. 2) Ret til arbejde og 3) Ret til kredit. Al dyrkbar, men endnu ikke dyrket jord, skulle eksproprieres gennem staten og sælges til arbejderne, særlig husmændene, og der skulle oprettes offentlige arbejderbanker, som skulle yde arbejderne kredit for erhvervelse af den ejendom, som var nødvendig for arbejdet.

I henvendelsen til kongen i 1850 præciserer thranittere sine grundsynspunkter med al ønskelig tydelighed. Det bliver fremholdt, at de rigdomme som monopolisterne opdynger ikke er stort bedre end et tyveri, om end skønt de ikke bringer deres besiddere i tugthuset. Mellemanvancer må afskaffes, dette betegnes som en sag af største vigtighed for de fattige folkeklasser.

Påstanden om, at thranitterne er kommunister bliver skarpt og klart tilbagevist som fuldstændig ubegrundet. Herom hedder det i henvendelsen:

»Kommunisme er et ord, der allerede er betyngt med verdens forbandelse, uagtet det ikke betegner andet end den gamle bestræbelse at tage fra den ene for at give til den anden.

Men vi arbejdere nærer et ligeså grundigt had til den gammeldags som til den moderne kommunisme og ønsker derfor, at den kun må blive udryddet og ikke må få indpas.«

Marcus Thranes definition af socialismen lyder sådan:

»Den socialisme, som vi hylder, er læren om frihed, lighed og broderskab . . . At indføre en ny og bedre tingenes orden er socialismens sag. Socialismen vil omstyrte den gamle regel, at den ene skal have lønnen, den anden arbejdet, og indføre den nye regel, at enhver skal have efter sit arbejde; thi kun et samfund, der hviler på denne regel hviler på ret og sandhed . . .«.

Nutidens politiske arbejderbevægelse, som den 21. august 1962 fejrede sit 75 års jubilæum, står i stor taknemmelighedsgæld til Marcus Thrane og hans medarbejdere, de første som banede vejen for arbejderrejsningens store sag under store savn og ofre. Disse stolte pionerer må aldrig blive glemt.



Dreier er kommet slemt op at ride på »Flyveposten«s redaktør Edvard Meyer i anledning af det sagsanlæg, Meyer havde rejst mod ham (»Corsaren« nr. 598).

Kære feriehjem

Jeg føler trang til at sige dig hjertelig tak for alle de mange år, jeg har kendt dig, ikke mindst lærte krigen mig at holde af dig og lokomotivmændene. En hjertelig tak til hovedbestyrelsen, medlemmerne, ja alle dem jeg har kendt, en tak til hver enkelt.

Jeg ønsker det bedste for dig i fremtiden, at du må nå det mål, du gerne vil, og at du stadig må blive den smukke perle på Røsnæs, til gavn og glæde for de mange mennesker, der besøger dig.

Jeg beder Gud beskærme dig og give dig kraft og vilje til stadig at række en kærlig hånd og et smil til den, der trænger til det.

Venlig hilsen og tak.

Signe Petersen.



Landsoplysningsudvalget

Vinterens oplysningsarbejde

Så er sæsonen igang igen, og landet over er programmerne lagt for den kommende vinters oplysningsarbejde.

For vore afdelinger vil problemer i år sikkert ikke være mindre, end tilfældet har været de seneste oplysningsæsoner. Vi har fortsat ret stort pres på uddannelsen under Jernbaneskolen, og dette forhold skal nok vise sig hindrende for, at man mange steder får netop det program man kunne ønske sig. Problemer er dog fortsat til for at kunne overvindes, og mon ikke også den kommende sæson vil vise resultater der – de ydre forhold taget i betragtning – vil vise lokomotivmandens interesse og forståelse for den personlige dygtiggørelses mål og midler?

Landsoplysningsudvalget følger som hidtil med glæde de bestræbelser, der rundt i afdelingerne udfoldes omkring oplysningsarbejdet, og vi kan også i denne vinter tilbyde hjælp og støtte i det omfang, det måtte være nødvendigt og ønskeligt. På vort sidst afholdte møde, indenfor udvalget, har vi drøftet problemerne, og er enedes om retningslinier der stort set følger hidtil gældende, dog med visse ændringer indenfor brevscoleområdet, hvor vi har ment det rimeligt, såvel idemæssigt som økonomisk, at lægge faste rammer om de emner, hvortil tilskud vil kunne ydes.

Endvidere har udvalget ment det opportunt at give brevscole et mere vidtgående sigte end hidtil, idet vi i år lader denne form for undervisning stå åben for alle, og uden krav i henseende til kommende kursus på feriehjemmet.

Hjælpen vi kan tilbyde afdelingerne og medlemmerne til vinterens oplysningsarbejde, vil herefter samle sig om følgende to hovedområder:

1. Hjælp til igangværende studiekredse indenfor emnet »Tjenestemandforhold«, hvor ledere fra gruppearbejdet på kursus vil kunne overtage ledelsen af enkelte, forud aftalte afsnit af kredsens program. Endvidere hjælp ved fremskaffelse af foredragsholdere til emner, der står i forbindelse med sådanne kredses arbejdsprogram, samt foredragsholdere i andre emner af teknisk, politisk eller anden karakter, og om ønsket vil det være muligt i begrænset omfang, at fremskaffe films- eller lysbilledledsagelse til sådanne foredrag.
2. Indenfor brevscole vil udvalget yde tilskud for deltagelse i kursus i nedenanførte emner. Disse kurser vil stå åbne for alle foreningens medlemmer, når undtages punkt 4, hvor der kun vil kunne ydes tilskud til aktive tillidsmænd. For at kunne opnå tilskud til deltagelse i brevscole er det en betingelse, at kurset gennemføres fuldt ud, og at bevis herfor indsendes sammen med anmodning om tilskud. Iøvrigt omfatter brevscoleemner, hvortil tilskud vil kunne ydes, følgende:
 1. Moderne møder.
 2. Arbejdsforhold historisk og aktuelt.
 3. Kommunen er Deres.
 4. Bogføring (kun for tillidsmænd).
 5. Mennesket i nutidens samfund.

Samtlige emner henhører under AOF's brevscole, og vil kunne bestilles direkte ved AOF's adresse, Nørre Farimagsgade 11, Kbhvn. K., eller gennem udvalget.

Hvad angår den hjælp udvalget vil kunne yde til studiekredse og foredrag, som nævnt under pkt. 1, beder vi venligst om hurtig anmeldelse, således at vi får rimelig tid til tilrettelæggelsen.

Vel mødt til vinterens oplysningsarbejde.

P. U. V. Jørgen V. Christiansen.

Studierejsen til MAN

Studierejsen til MAN tyder på at skulle blive et af vore hidtil største arrangementer. Ved tegningsfristens udløb er indtegnet ca. 120 deltagere, hvorfor en fordeling af rejsen over to ture vil være nødvendig.

Under hensyn hertil har det endnu ikke været muligt at få fastlagt de endelige datoer for besøgene. MAN har dog meddelt, at vi er hjertelig velkomne alle, og at man påregner besøgene gennemført som af os ønsket, i sidste halvdel af februar og evt. første halvdel af marts måned næste år.

Vi håber man vil kunne have tålmodighed endnu en tid. Såsnart vi kender de endelige datoer, vil disse blive bragt her i bladet. Endvidere kan vi oplyse, at de fremsatte ønsker om holdplacering vil blive fulgt i videst muligt omfang. Dog må man være indstillet på, at der ved deling til holdene også må tages hensyn til tjenestestedernes tilrettelægning af permissionerne.

Iøvrigt kan det oplyses, at den fastsatte pris på 200,- kr. ser ud til at kunne holde, idet de foreløbigt ansatte priser for hotel o.s.v. lader grund til at formode dette.

Deltagere der ønsker at indbetale beløbet forud for rejsen, kan påbegynde dette fra 1. november d.å., med indbetaling af kr. 50.00 på foreningens girokonto nr. 24542. Det bedes på bagsiden af talonen anføres: »DLF's studierejse til MAN 1963«.

Rejsehjemler til brug i det sydlige udland vil blive fremskaffet gennem udvalget og det bemærkes, at hjemlerne vil fragå i det årligt normerede tal. Deltagere der ønsker at betale den fulde billetpris bedes meddele dette til undertegnede snarest, den endelige pris vil herefter blive opgivet direkte herfra. Husk i forbindelse hermed at medsende legitimationsbevis.

Såsnart udvalget har hele studierejsens program fastlagt, vil dette blive bragt her i bladet sammen med deltagerlisterne.

Håndbogen

På givne foranledning skal oplyses, at de af afdelingerne ophængte lister for tegning til »Lokomotivmandens Håndbog« skal tilsendes undertegnede den 1. december d.å.

Der er således endnu tid til at tegne sig for denne hjælp i det daglige, og vi opfordrer alle til at vise, hvor stor interessen for håndbogen er. En vis fordyrelse i forbindelse med »OMS« en kan selvsagt ikke undgås, men vi har troen på, at den enkelte lokomotivmand også her vil være parat til at yde det nødvendige.

P. U. V. Jørgen V. Christiansen.

fra **MEDLEMSKREDSSEN**

En ny tid vindes kun ved at arbejde for den

Hvad kan vi tjenestemænd gøre for at forbedre vor økonomi? De letteste penge at tjene, er dem vi kan spare uden at undvære noget. Men hvordan, og hvad kan vi spare med den løn vi har.

Vor løn er steget meget i kroner og ører, og vil i kraft af den automatiske lønregulering fortsætte med det, men købekraften står ikke i forhold til de penge vi får udbetalt, og reguleringen kommer jo altid først, når prisstigningen har begrundet den, og medens den foregår, må vi finde os i prisudviklingen, uden at have indflydelse på den.

Det er et stort problem. Ikke desto mindre findes der en vej ud af denne cirkel, en anden vej i økonomi, end den, hvor vi altid må trække det korteste strå.

Hvorfor stiger priserne? Fra visse sider besvares spørgsmålet med, at det er de stigende lønninger, men som allerede nævnt, kommer lønstigningerne altid efter prisstigningerne. Det er jo prisstigningen, der betinger lønreguleringen. Der må altså være andre faktorer, der spiller ind. Har vi været tilstrækkelige opmærksomme på renten? Nej, det har vi ikke, og renten spiller endda den største rolle i prisdannelsen – i byggeriet omkring 80 pct., medens arbejdslønnen kun kommer til at beløbe sig til en del af de resterende 20 pct. Lyder det utroligt? Så prøv engang at undersøge et kreditforeningslån, der betales tilbage med fire gange nettolånet. Disse finansieringsvilkår må naturligvis påvirke huslejerne og terminsydelserne, og derfor må vi have det mere i løn, for overhovedet at kunne betale de priser. Også på vore andre fornødenheder har renten den største prisfordyrende indflydelse. Et konkret eksempel vil belyse det. En landmand, der havde 100.000 kroners gæld på sin gård, kunne på sin selvangivelse oplyse, at han havde betalt 7.200 kr. i rente det pågældende år, hvor hans produktion beløb sig til 30.000 kr. omsat i penge. Vil man nu vide, hvad renten fordyrede hans produktion med, skal man bare dividere renten på 7.200 ind i produktionen på 30.000, så bliver resultatet, at han må have 24 pct. mere for sine varer, end hvis han var finansieret rentefrit. Dertil kommer transporten, viderebehandling og forhandling, som jo også foregår for lånte penge.

Når forholdene er sådan, kan vi lønmodtagere sjældent spare noget op, og i hvert fald når man har familie, er det for langt de fleste umuligt, hvis man da ikke er så nær, at man kan nægte både familie og sig selv den mindste smule af det, som giver livet lidt kulør. Så kommer man igen i kløerne på pengespekulanterne, for så må man ty til afbetalingssystemet, når man skal anskaffe blot nogenlunde store ting. Prøv engang at regne ud, hvad afbetalingsrenten beløber sig til.

Jeg lovede at vise en vej ud af alt dette. Den hedder J.A.K. banken, som ligger i Middelfart. Denne bank er ikke startet for at give aktionærerne det størst mulige udbytte ved at yde dyre rentelån, men for at yde kunderne de billigst mulige rentefri lån. Denne bank blev startet for fire år siden, og har haft en eventyrlig vækst og vokser stadig, fordi flere og flere finder ud af fordelene ved at benytte den. Vi er nu ikke så få tjenestemænd rundt omkring i landet, der lader vor løn gå ind på en checkkonto i denne bank, og er dermed med til at skabe en pulje, hvoraf vi er berettiget til at få rentefri lån, der kun skal tilbagebetales med en administrations-

udgift på ¼ pct. halvårligt. Man kan også foretage opsparing der, hvis man er blandt de få, der har evnen dertil, og derved opnå langfristede lån til 1 pct. årlig administration plus et mindre eengangsbidrag. Det vil føre for vidt at komme med enkeltheder her, men jeg vil opfordre alle til at undersøge forholdene nærmere. J.A.K. har lokalkredse de fleste steder i landet, hvor man kan henvende sig, og der afholdes mange møder, hvor man kan få grundig besked.

At betale sit hus på 15 år, ved at betale 7 pct. i afdrag i stedet for rente, er vel fristende nok i sig selv.

Aage Andersen, lokomotivfører, Esbjerg.



Opmærksomhed frabedes

Al opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

C. C. Bech Andersen, lokomotivfører, Odense.

Al opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

J. Aa. M. Andersen, lokomotivfører, Korsør.

Jubilæum

Torsdag den 8/11 1962 kan lokomotivfører C. C. Bech Andersen, Odense, fejre 40 års jubilæum.

Jubilaren blev ansat som aspirant i Fåborg den 1/4 1922 og kom efter sin soldatertid til Odense i 1924 et års tid, derefter til Svendborg i 7 år.

Siden 1932 har Andersen været stationeret i Odense, hvor han i godt en halv snes år arbejdede i motorremisen ved eftersyn af S.F.J. motormateriel.

Ved statsovertagelsen den 1/4 1949 var det ganske naturligt, at man opfordrede Andersen til at sætte de mange D.S.B. førere, der skulle til at køre på de tidligere S.F.J. strækninger, ind i at køre med S.F.J. motormateriel.

Belønningen herfor modtog jubilaren den 1/4 1961 ved at blive forfremmet til lokomotivfører i 15. lønklasse.

Andersens hobby er Fåborg Hjemstavnsforening, som han er en energisk formand og medstifter af.

Afdelingen ønsker til lykke på jubilæumsdagen, takker for godt samarbejde, med ønsket om en god og lykkelig fremtid.

P. J.



Forfremmelse til elektrofører (10. lkl.) efter ansøgning ifølge opslag pr. 1/10-62.

Lokomotivfyrbøder:

E. E. Frederiksen, København Gb., til Enghave.

Antaget som lokomotivmedhjælperaspiranter
pr. 1/10-62.

F. B. Pedersen i Århus.
K. H. Jonasson i Fredericia.
F. T. Jensen i Fredericia.
P. N. Jacobsen i Fredericia.
K. Mortensen i Fredericia.
K. H. Petersen i Fredericia.
K. M. Jensen i Århus.
E. G. Tranders i Århus.
P. H. Hansen i Århus.
S. B. Frederiksen i Århus.
O. P. Schrøder i Århus.
K. Nielsen i Århus.
O. J. H. Olsen i Århus.



Lokomotivfører H. R. Jensen, Viborg, født den 16/2 1906, er afgået ved døden den 2/10-62.

Pensioneret lokomotivfører K. A. A. Jensen, Torvegade 28, Brande, født den 18/7 1885, er afgået ved døden den 29/9-62.

MEDLEMSLISTEN

Overgået som ekstraordinært medlem pr. 1/10-62.

Pensioneret lokomotivfører C. S. Rasmussen, Torvegade 86, 1., Esbjerg.

Pensioneret lokomotivfører A. M. Christensen, Harald Jensens Plads 1 A, 3., Århus C.

Lokomotivpersonalets Hjælpefond

I henhold til hjælpefondens vedtægter uddeles i december understøttelser på 50-100 kr., der kan søges:

1. Af medlemmer.
2. Af pensionerede lokomotivmænd.
3. Af enker efter lokomotivmænd.
4. Af forældreløse børn under 18 år af de under 1, 2 og 3 nævnte.

Ansøgningsskemaet kan fås på foreningens kontor og må senest den 1. december være tilbagesendt til Lokomotivpersonalets Hjælpefond, Hellerupvej 44, Hellerup.

Ansøgere, hvem understøttelse bevilges, vil modtage underretning herom i december.

Lokomotivfører A. Henriksen og hustrus legat

Renterne af legatkapitalen uddeles efter ansøgning til trængende lokomotivmænd, som er eller ved deres afsked fra statsbanernes tjeneste var stationeret ved Fredericia maskindepot, eller trængende enker efter sådanne.

Der uddeles indtil 3 portioner à 50 kr. årligt af renterne fra ca. 3 000 kr., legatkapitalen andrager, og ansøgning herom indsendes til Dansk Lokomotivmands Forening, Hellerupvej 44, Hellerup, senest 1. december.

KRUSAA

Tag en karton mælk med på rejsen.

Bov Sogns Andelsmejeri
Krusaa

Smedeby Savværk og Trævarefabrik

v. J. J. Sørensen

SMEDEBY . TELF. KRUSAA 71460

Køb Deres møbler, hvor udvalget er størst!

Fa. Allann Lind's Møbelforretning

Bov, Sønderjylland . Telf. Krusaa 71336

TØNDER

TØNDER KIOSK

v. K. RASMUSSEN

STOREGADE 21 . TØNDER

Telf. 21204

Alle dag-
og
ugeblade!



BP Tønder Depot

v/ A. Møller Jensen

Vestergade 31 - Tønder - Tlf. 2 11 80

Deres direkte olieledning

Tønder Tandteknik

v/ H. A. Grubich

Østergade 9, Tønder . Telf. 21703

Peter Jacobsen

FARVEHANDEL

Farver . Lakker . Tapet

Storegade 16, Tønder . Tlf. 22368

Tørvemuld og tørvestrøelse

af mærkerne Pindstrup, Vildgås eller Urflugl er det bedste jordforbedringsmiddel og den bedste fierkræstrøelse.

ROPI og P.M. briketter

er det bedste og billigste brændsel til regulerende varme

Forhandlere over hele landet

PINDSTRUP MOSEBRUG

PINDSTRUP . TELEFON 13 (4 lin.)

VEJLE

Mere fritid med PFAFF SCAN-MAID

Vaskemaskiner - Støvsuger - Køleskabe

PFAFF symaskiner

ved Johs. Lund

Vissinggade 5, Vejle. Tlf. 3163 . (Pfaff Service System)

Bjorholm's Begravelsesforretning

v/ Torkild Bjorholm

Grejsdalsvej 3 - Vejle - Telf. 3061

Alt vedr. ligbrænding og begravelser ordnes

HOLM KRISTENSEN

Murermester

Ellevang 30 . Vejle . Tlf. 5065

Udfører alt murerarbejde . Tilbud gives gerne

SØNDERBORG

Pfaff-Service System

v. V. Damkjær

St. Rådhusgade 2 - Sønderborg - Telf. 22471

Pfaff symaskiner - Vaskemaskiner - Køleskabe

Kaj E. Sandholdt

Slagtermester

Sundmarksvej 67 - Sønderborg - Telf. 21586

Vi har alt i

1. kl.s kød - flæsk - pålæg - konserver

Kampers Eftf.

v. HENNING JENSEN

Kolonial - Konserver - Vine - Tobakker

og så har vi god kaffe

Jernbanegade 37 - Sønderborg - Telf. 22127

Der er go' gang i skotøjet fra

ANDRESEN & CO.

Rådhusvej 2 - Sønderborg - Telf. 23059

Vi har alt i skotøj til damer - herrer - børn

Fotograf Ingwersen

Atelier - Fotohandel

Rådhusvej 9 - Sønderborg

Telf. 23966

Lys petroleum



Gasolie

Fyrings diesel

Farvet benzin

Sønderborg depot

v. A. Ødis Schmidt, Brogade 15 - Telf. 24515

Deres direkte olieledning

. . . De spiser godt og billigt på

K.F.U.M.s restaurant og pensionat

i Sønderborg, Løkken 28

Telefon 2 29 12

Kunstige tænder

Fru K. THOMSEN

St. Raadhusgade 11 - Sønderborg

A. ANDRESEN

St. Raadhusgade 4 - Telf. 2 33 49 - Sønderborg

Anerk. ortopædisk skomagemester

PADBORG

Tøj til hele familien

TEXTILHUSET

Nørregade 38 . Padborg . Telf. 73467

NYKØBING F.

H. P. KREJL's Eftf. v/ Bent Frederiksen

Grønnegade 1, Nykøbing F. Telf. 85 0055

Kolonial . Konserver . Vine . Tobak

– KREJL's kaffe i kanden er bedre end nogen anden!

Arne Aa. Ryde, eksam. ejendomsmægler

Tværgade 15, Nykøbing F. Telf. 85 21 72

Villaer og ejendomme anvises til køb og salg



SERVICE STATION

v. Lautrup Larsen & Stig Jensen

**Benzin . Olie . Vask . Smøring
Autogummi**

Gaabensevej 106, Nykøbing F. Telf. 85 06 37

O. N. P. Mørch, v/ snedkermester H. Andersen

Østergade 14, Nykøbing F. Telf. 85 01 51

Alt vedr. begravelser og ligbrænding besørges

„UNG MODE“

Raadhusstræde . Telf. 85 36 18

*Modecentret
i Nykøbing F.
for den moderne
moder og datter!*



NYBORG

Sprottøftens Selvbetjening

v. Arne Vestergård

Vi er altid til tjeneste
med alt i kolonial, konserver,
kaffe, vine, tobak

Husk alt i lynfrosne varer,
også kold snaps

GEORG CHRISTENSEN

Smedemester

Aut. gas- og vandmester

Grøntorvet 8. Nykøbing F. Tlf. 850339

Centralvarme – Oliefy

Vand – Sanitet

HADERSLEV

Ny Tandlægeklinik

Nørregade 52 (Rutebilstationen)

Kons. kl. 10-12 og 14-17

Tandlæge Henrik Østerby

Haderslev – Telf. 2 50 00

VARDE

BALLESGAARD

BLOMSTER

Varde . Tlf. 618

KOLDING

Bendixen Brilller

Søndergade 16

Kolding . Telf. 2777

JASON

Lædervarer og Rejseudstyr

vi har stort udvalg i Kuffertter - Mapper - Visit- og Dametasker

Østergade 6-10 . Kolding . Telf. 450

KØBENHAVN

J. B. Schilder

Nørregade 7 - Kbhv. K. - Central 2058

Uniforms-Skrædderi - Målkonfektion

ODENSE

Kaj Bent Nielsen . Bageri og Konditori

Tolderlundsvej 46, Odense . Telf. 12 46 96

Alt i brød og kager . Bestillinger modtages

F. A. Larsen . Herrefrisørsalon

Sdr. Boulevard 112, Odense . Telf. 11 22 86

anbefales d'hr. lokomotivførere!

MOBIL - SERVICE STATION

ved Niels J. Rasmussen

Nyborgvej 1, Odense . Telefon 11 72 90

Benzin . Olie . Vask . Smøring . Hjulafbalancering

Keld Kirkebæk – den moderne herresalon

Albanigade 47, Odense . Telf. 11 45 58

Vi anbefaler os med al herrefrisering

„KLAREBOD“ v/ Knud Maishauge

Klaregade 7, Odense . Telf. 12 32 02

Spec. kolde anretninger . Lækkert smørrebrød



„SALON JUNE“

ved June Guldbrandsen

Nørrebro 5, Odense . Telf. 11 82 75

Den moderne salon for den moderne dame



STRUER

STRUER BRÆNDELSFORRETNING

v/ Henry Christiansen

Søndergade 17 – Struer – Telf. 5 00 33

Alt i brændsel og fyringsolier – SHELL og CALTEX brændselsolier

*For Synet en Vinding,
køb Brillen hos Sinding!*



STRUER . Tlf. 119

Frisørsalonen

Jyllandsgade 9 . Struer

anbefales
Gustav Jensen

Asger Nielsen

L. Søndergaards efft.

*

Ure Optik Guld Sølv

*

Struer . Telf. 5 02 70

LANGAA

DSB's personale anbefales:

Aage Rasmussen

Manufaktur . Herreekvipering

Telefon 85 . Langå

P. WEILING

Struer . Tlf. 93

Anbefaler alt
i moderne
blomsterbinderi

AARHUS

Restaurant »DEN RØDE OKSE«

Nyt, moderne og hyggeligt – altid et besøg værd

Haandværkerforeningens restaurant og selskabslokaler
Aarhus, telf. 20233

Frederiksbjerg Tæppehus

FREDERIKS ALLE 104 – AARHUS – TELF. 3 17 47

DERES RADIO- OG TV-SPECIAL-FORRETNING!
Faglig salg og service

VIBY RADIO . GEORG SØRENSEN

Kongevej 19 . Viby J. . Telefon 41633

S. Bendtsen & Co.s Eftf.

Skræderi
og
konfektion

Skræderforretning
Ryesgade 27. Aarhus
Uniformer af enhver art leveres

Telefon
Aarhus 23720

Leverandør
til DSB

Alf Lunde
Lunde
tandtekniker

NØRREGADE 2 · TLF.35874

NÆSTVED

Kør godt og økonomisk

kør med UNO-X benzin og olie

UNO-X v/ Tage Saxe Svendsen
Ringstedgade 225 - Næstved - Telf. 7244 55

Salon FEMITA

salon for den moderne dame
moderne hårpleje - formskæring - permanent
Skellet 1 - Næstved - Telf. 722781



HELGE LARSEN - MALERMESTER

Kildemarksvej 117 - Næstved - Telf. 72 46 39

Alt malerarbejde udføres i bedste kvalitet
til rimelig pris

OTTO NIELSEN - TØMRERMESTER

Käiersvej 3 - Næstved - Telf. 720627

Alt tømrer- og bygningsnedkerarbejde udføres
Tilbud gives gerne

MØBELHUSET

Riddergade 10-14 - Næstved - Telf. 720651

- moderne møbler til moderne hjem
- vi er altid til tjeneste

PFAFF Sydsjællands største symaskineforretning

v/ Sv. Christensen
»Balticagården« Axeltorv 5 - Næstved - Telf. 72 33 66

Vi forhandler også vaskemaskiner, køleskabe,
støvsugere m. m.

KALUNDBORG

N. JENSENS SØNNER

Inventar og Bolig Montering
Tlf. Kalundborg 280

E. BLOM

Slagtermester

Nørrealle 45, Kalundborg 1040
Kød - Flæsk - Paalæg - Dybfrosne Varer - Varerne bringes

ANDELSBANKEN

A.m.b.A.

Kalundborg Afdeling. Telf. 1111

MÆHL

Specialforretninger i Ure og Optik
Kordilgade 55, Kalundborg. Telf. 59 559

OTTO NIELSEN

Malermester

Tlf. Kalundborg 447

Fineste

Kød, Flæsk, Paalæg

Slagteriets Udsalg, Kordilgade 44
Tlf. Kalundborg 161

Leverandør til Feriehjemmet

Spis mere OST,

ring så kommer Fallesen
Leverandør til Feriehjemmet
Tlf. Kalundborg 1029

»Køb det hos

Schau

lige i nærheden«

HØJBJERG

UNGE HJEMS HØJSKOLE

Skaade pr. Højbjerg, 7 km sydf. Århus
Et vidunderligt højskoleop-
hold på Danmarks mest mo-
derne højskole med levende
undervisning for vor tids
unge. Kursus beg. novbr.
og jan. Program sendes. Un-
derstøttelse kan søges.

MALEREN KOMMER -
VINTER OG SOMMER

J. JONASSON

Havnegade 11, Graasten . Tlf. 51554

ERVIN SIEVERTSEN

Havnegade . Graasten . Telf. 51455

ALT I KOLONIAL - KONSERVES - VINE - TOBAK
Husk vor ekstrafine Tingleff kaffe

Hos vor BAGER finder De et rigt udvalg i lækre kager
Specialitet: Fødselsdagskringler og kranskager

J. P. Hansen, Nygade 20, Graasten . Telf. 51420

Kør godt- kørsikkert med-

Kalundborg Taxa Centralen

Telf. 808

Fiskehus nr. 1

Viktor Nielsen
Tlf. Kalundborg 659
Altid friske Torske- og Rødspøtte-
filet'er samt Fiskelars.
Leverandør til Feriehjemmet.

Svenn Høj

Kystens Købmandshandel
Sdr. Nyrup pr. Kalundborg
Telf. Raklev 43

Kalundborg

Fællesbageri

Slagtermester Børge Rasmussen

Kordilgade 10
Telefon 173
Privat 1243

Altid første Kl. Varer

A. KISTRUP Steffensen A/S

Alt i manufaktur

Kordilgade 36, Kalundborg. Telf. 387

GRAASTEN

Sønderjydske Lampeforsyning

v. Fr. Christensen
STATIONSVEJ 2 . GRAASTEN
Telefon 514 40

Cykler . Knallerter . El-artikler
Radio en gros